

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA BIOLOGIE

Pobřeží Jaderského moře

obecné informace o přímořské oblasti (Slovinsko)

SEMINÁRNÍ PRÁCE

(Bi2MP_KZCT Komplexní zahraniční cvičení v terénu)

Zadal: Mgr. Robert Vlk, Ph.D.

Vypracovali: Bc. Michaela Jurčáková (UČO 392020)

Bc. Zuzana Bakalová (UČO 391592)

Jaderské moře se rozkládá mezi Apeninským a Balkánským poloostrovem, od Otrantské úžiny na jihovýchodě až k Terstskému zálivu na severozápadě.

Slovinské pobřeží Jaderského moře (oblast Primorje) leží mezi Itálií a Chorvatskem. Na severu je ohraničeno italskými hranicemi (regionem Friuli-Venezia Giulia), na jihu Chorvatskem – Istrií. Pobřeží je dlouhé pouze 46,6 km a je převážně skalnaté a kamenité. Výjimkou jsou písčité oblasti v okolí Ankaranu na poloostrově Milje severně od Koperu (Longley, 2012).

V přímořských oblastech Slovinska je podnebí submediteránního, resp. středozemního typu. Od prosince do května je teplota mořské vody při hladině a u dna téměř stejná, v teplejších obdobích roku jsou teplotní rozdíly větší. Salinita vody je nadprůměrná oproti 33 ‰ světového oceánu. Hodnoty se pohybují od 37 ‰ do 38 ‰, v létě se přirozeně snižují pod 35 ‰. Negativní vliv na čistotu vody v moři má jak intenzivní mořeplavba, ropné deriváty, tak chemické odpady. Chemickým znečištěním vody u italského pobřeží dochází i k tzv. „kvetení moře“ (Matyášek a kol., 2004).

V roce 1990 byla při pobřeží založena Přírodní rezervace Strunjan, která je součástí Krajinového parku Strunjan. Nachází se zde až 80 m vysoké skalní útesy (klify), které jsou nejvyšší na slovinském pobřeží. V této části pobřeží Terstského zálivu je zakázáno lovit, trhat nebo sbírat přírodniny. Mezi nejzajímavější zálivy zde patří záliv Mesečev a Svetega Križa, díky svým rozsáhlým pravým podmořským loukám. Tyto podmořské louky tvoří porosty rostlin *Cymodocea nodosa* a *Zostera noltii*. Mezi další chráněná přímořská území patří např. Přírodní památník mys Madona a Přírodní památník Debeli rtič (Tlustý ret) u italských hranic (Matyášek a kol., 2004).

Mezi významné přírodní parky se řadí např. Sečovljské saliny (solná pole), které se nachází u obce Piran při hranicích s Chorvatskem. Na těchto solných polích se sůl stále těží nejstarším způsobem jako před staletími, a to odpařováním mořské vody. Sečovljské saliny patřily k největším z řady obdobných polí na slovinském pobřeží. Část odsolovacích polí je zpřístupněna veřejnosti a je zde zbudované i muzeum. Jde tedy o památku jak historickou, tak i přírodní, jelikož specifické složení půdy umožňuje růst vzácným druhům halofytů (slanomilné rostliny) a teplé klima podmiňuje výskyt různých druhů mořských i stěhovavých ptáků. Roku 1989 byly saliny vyhlášeny Krajinovým parkem a o čtyři roky později byly zařazeny mezi významné evropské mokřady, tzv. Ramsarské mokřady. Společně s menšími Strunjanskými salinami jsou někdy označovány jako Piranské saliny (Turanová, Ružek, Bizubová, 2014).

K pobřeží Jaderského moře patří i hojně využívaná turistická přístaviště. Nejvýznamnější jsou v Portoroži, Piranu, Izole, a Ankaranu. Součástí přístavišť jsou mimo jiné i kotviště pro soukromé jachty. Významné přístaviště (tzv. marina) se nachází v Portoroži, blízko obce Lucija. Přijímá plavidla o délce až 22 metrů s ponorem 3,5 metru a má více než 1000 úvazů pro lodě. V dalším významném přístavním městě Piranu mohou turisté navštívit mořské akvárium, které je jediné svého druhu v zemi. K vidění jsou zde hlavně místní mořské organismy, bezobratlí a obratlovci. Budova i zařízení akvária byly již velmi zchátralé, a tak po roce 2004 proběhlo přestěhování celé expozice do nově vybudovaného Mořského biologického centra, které se nachází v sousedství pobřežního grandhotelu Emona. Je to supermoderní komplex vědeckovýzkumných pracovišť různých odvětví, např. mořská biologie, geologie, ale jsou zde k vidění i rozsáhlé expozice bazénů a akvárií pro laickou i odbornou veřejnost (Matyášek a kol., 2004).

Moře v oblasti slovinské části Terstského zálivu je plytké, šelfové. Největší hloubka byla naměřena při mysu Madona u Piranu a to 37 m. Teplota vody, hlavně v létě, kolísá v rozmezí od 22 do 29° C a salinita je silně závislá na mořských proudech a místech vtoku menších potoků. Jediným větším vodním tokem je Dragonja. Terstský záliv je velmi ekologicky citlivý a rychle reaguje na znečištění. Je to způsobeno převážně antropogenní činností, částečně i v důsledku přírodních vlivů (Matyášek a kol., 2004).

Přimořská oblast má pro Slovinsko velký hospodářský význam. Je zde soustředěno na relativně malé ploše osídlení a zároveň i osobní a nákladní doprava, rybolov, těžba soli a samozřejmě i rekreační zařízení cestovního ruchu a dopravní obslužnost. Zároveň zde najdeme i chráněná přírodní území. Významným centrem je zde přístavní, průmyslové a také univerzitní město Koper. Je to jediný přístav v zemi, kde je soustředěna veškerá infrastruktura, tj. dovoz, skladování, úprava ropy, aj. Obyvatelstvo převažuje slovinské, je zde ale i italská národnostní menšina, na což poukazují dvojjazyčné tabule u silnic. Pro turisty jsou po historické stránce nejatraktivnější městečka Piran a Izola, které lákají svou typicky mediteránní zástavbou historických center, ale také kompletní nabídkou služeb a rekreací u moře. Hlavním přimořským letoviskem je pak přístavní město Portorož, které má vybudovanou moderní infrastrukturu průmyslu cestovního ruchu. Známé jsou zde také lázně se sláným bahnem, kam již od poloviny 19. století přicházejí pacienti s léčbou revmatizmu. Dalšími významnými turistickými středisky jsou pak Strunjan a Ankaran, kam se také každoročně sjíždějí jak domácí, tak zahraniční hosté, kteří zde hledají odpočinek a relaxaci (Matyášek a kol., 2004).

LITERATURA

LONGLEY, N. *Slovinsko*. 2. vyd. Brno: Jota, 2012, 399 s., ISBN 978-807-4620-201.

MATYÁŠEK, J. a kol. *Slovinsko: cesty do přírody*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 207 s., ISBN 80-210-3392-4.

TURANOVÁ, L., RUŽEK, I., BIZUBOVÁ, M. *Rakúsko a Slovinsko 2014: Sprievodca k exkurzii* [online]. 2014, 44 s. [cit. 2015-06-06]. Dostupné z:
<http://www.fyzickageografia.sk/geovedy/texty/exkurziaslovinskorakusko.pdf>